

Необхідно враховувати, що здобувачі вищої освіти мають особистісні ресурси інтеграції наукових знань, які обумовлені задатками, рівнем освіченості і надбаним особистісним досвідом навчальної діяльності. Тому велика роль відводиться виявленню особистісного сенсу учіння та емоційного задоволення від нього.

Завдяки міжпредметним зв'язкам пізнавальна діяльність майбутніх юристів виходить за межі навчальної програми; забезпечується комплексний підхід до мети та завдань професійного навчання, орієнтація на різнобічну глибоку професійну підготовку. Саме у формуванні позитивного оціночного відношення до майбутньої юридичної діяльності відбивається виховна функція міжпредметних зв'язків.

Слід зазначити, що принцип міжпредметних зв'язків корелюється із загальнодидактичними принципами науковості, систематичності та послідовності, свідомості й активності, зв'язку теорії з практикою, мотивації навчання, професійної спрямованості. Виходячи з особливостей кредитно-модульної системи навчання, доцільно дотримуватися наступних принципів: структуризації навчання, оптимальності методів діяльності, гнучкості, усвідомленої перспективи [2, с. 128, 129].

Тобто доцільно використовувати принцип міжпредметних зв'язків можливо лише тоді, коли водночас приймаються до уваги всі інші принципи.

Отже, дидактично обґрунтоване застосування міжпредметних зв'язків забезпечує високий рівень професійної підготовки майбутнього юриста та його професійного мислення.

Література

1. Кремень В.Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи). / В.Г. Кремень. – Київ: Грамота, 2003. – 215 с.
2. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посіб./ В.М. Нагаєв. – Київ: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.

Підлісний М. М.

кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри філософії та політології
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ ЗАГАЛЬНОЇ СОЦІОЛОГІЇ

З метою використання активних форм і методів у вересні 2016 року мною було проведено опитування 230 курсантів першого курсу (уч. взводи КП-641-645, ПД-641-642, ДР-641-642). Аналіз результатів засвідчив, що 33% респондентів сподобається робота у малих групах, 22% - коли викладач веде

діалог з аудиторією, 17% - коли відбуваються змагання між командами, 12% - мультимедійні заняття, 5% - робота з тестовими завданнями. Отримані результати використовуються для того, щоб коригувати які форми та методи роботи є найбільш оптимальними з урахуванням соціально-психологічної адаптації курсантів першого курсу.

На I семінарському занятті «Соціологія як наука, її предмет і методи» застосовується тест ідентифікації соціологічного терміна (ТІСТ). Запропоновано трьом командам зрозуміти що належить трьом областям знання: соціології, психології, економіки (180 понять). Курсантам слід визначити до якої науки відноситься кожне поняття. Перевага даного способу проведення тестування полягає в тому, що, по-перше, він дозволяє уникнути досить трудомісткої процедури обробки даних, по-друге, курсанти отримують можливість відразу ж ознайомиться з результатами тестування і порівняти свої результати з максимально можливих (120 балів) і з результатами інших курсантів [1].

У 2016 р. підготовлено Соціологічний практикум, призначений для викладачів соціо-гуманітарних дисциплін, курсантів навчальних груп. Мета даної роботи – допомогти майбутнім фахівцям детально вивчити і переосмислити першоджерела, знайти відповіді на запитання, які відносяться до теми, що вивчається. Також підготовлені ситуаційні завдання, навчальні кросворди, пошукові завдання, проблемні питання, витяги з першоджерел класиків соціології. Це розвиває вміння курсантів довести або спростувати соціальні ситуації, твердження, проаналізувати статистичні дані, скласти соціологічний звіт.

Питання і завдання підібрані в такому порядку, щоб охопити основні теми програми з соціології. При складанні посібника використана наукова, навчально-методична література, особистий досвід викладачів і думки курсантів для формування логічного типу мислення. Сподіваємося, що навчально-наочний посібник допоможе формуванню творчого мислення і будемо вдячні за висловлювання критичних зауважень і доповнень для майбутнього перевидання [2].

Спільно з курсантом навчального взводу. ПС-443 Альошиним В. був розроблений сценарій ділової гри «Вгадай епоху», головним завданням якої є вміння знаходити соціальні проблеми і намагатися їх вирішувати, логічно і послідовно виражати свої думки і критично оцінювати інших опонентів.

Важливим творчим рішенням є вміння розглянути і виявити у карикатурі соціальну проблему. Відомо, що карикатура – це своєрідне дзеркало суспільства, у якому показані найбільш типові проблеми економічного, політичного, соціального розвитку. Карикатура – це ознака часу. Про час можна судити з того, як і над чим люди сміються і які виносять уроки. Майстерність карикатуриста – точно підмітити проблеми, що виникають, а курсанта – вміння

її «піймати», виступаючи у ролі дослідників-експертів, та намагатися знайти їх рішення.

Необхідно щоб курсанти вміли розрізняти соціологічну й соціальну проблеми. Відомо, що соціологічна проблема виникає тоді, коли треба пояснити щось у соціальній поведінці за допомогою соціологічної теорії. Соціальна поведінка часто призводить до суспільних чи особистісних суперечностей, дискомфорту і потребує колективних зусиль за їх згодою. У людей багато проблем і їм треба зрозуміти чим вони викликані та що треба зробити для їх рішення. Тому необхідно показати особистісні проблеми (бідність, самотність) як частину спільних, соціальних процесів.

Ефективною формою повторення опорних понять є сінквейн. Це п'ятистрочна віршована форма, що виникла в США на початку ХХ століття під впливом японської поезії.

Перший рядок – тема вірша, виражена одним словом, іменником; друга – опис теми в двох словах – прикметниками; третя – опис дії в рамках цієї теми трьома словами – дієсловами; четверта – фраза з чотирьох слів, що виражає відношення автора до даної теми; п'ята – одне слово – синонім до першого, на емоційно-образному або філософсько-узагальненому рівні, що повторює суть теми.

Наприклад:

Соціологія –
Комплексна, незамінна
Класифікує, прогнозує, направляє
Люди мають потребу в ній
Суспільство

Ефективним якісним методом в соціології залишається фокус-груп. Основною перевагою даного методу є отримання так званої глибинної інформації в невеликій групі респондентів.

Суть методу фокус-груп полягає в тому, що увага учасників фокусується на досліджуваній проблемі, з'ясуванні мотивації тих чи інших дій. На відміну від кількісних методів дослідження, наприклад, соціологічного опитування, який дає відповідь на питання «Хто?», «Скільки?», метод фокус-груп дає відповіді на питання «Як саме?», «Чому?» [3].

При використанні методу «фокус-груп» необхідно дотримуватися таких правил:

- чисельність групи не повинна перевищувати 8-10-ти осіб, щоб усі могли інтенсивно брати участь у дискусії;
- члени групи повинні бути відібрані випадково, але з дотриманням правил методу певної вибірки, а також бути незнайомими один з одним;

- мінімальна тривалість дискусій 50-60 хвилин, максимальна тривалість – 1,5-2 години;
- дискусія має відбуватися за ретельно опрацьованим модератором сценарієм;
- модератор не повинен нав'язувати свою думку респондентам, а тільки керувати дискусією. [4]

Великою популярністю користувалися наступні теми: плюси і мінуси Інтернету, 25 років незалежності України, порівняльна характеристика майданів 2004 і 2014 років, соціальні портрети повії й безхатка, особливості сучасної молоді України, ціннісний світ субкультур України.

Кафедра філософії та політології у 2016 р. уклала творчу співдружність з Центром правової інформації Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки з метою залучення курсантів до роботи в бібліотеці і ознайомлення молоді з іменами видатних українців. Продовжуючи цикл інформаційних зустрічей з курсантами Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ фахівці ВНІБ ознайомили майбутніх слідчих з web-сайтом ДОУНБ та його сервісами і активно популяризували можливості служби «Віртуальна довідка».

Також було проведено семінар-тренінг з оформлення бібліографічного апарату рефератів, докладів, курсових робіт та методики ретроспективного пошуку джерел правової тематики за допомогою видань Державної бібліографії. В режимі реального часу курсанти завантажували на власні смартфони сайт ДОУНБ, шукали інформацію у електронному каталозі, відправляли запити на Віртуальну довідку, заходили на бібліотечні сторінки у соціальних мережах. По закінченню семінарських занять і за умови написання творчих самостійних робіт курсанти отримують заохочування у вигляді безкоштовного читацького квитка ДОУНБ.

Автором зібрана і систематизована база даних інтерактивних методів вітчизняної і зарубіжної педагогіки, філософії, соціології і політології, яка нараховує більш ніж 100 найменувань. В цьому плані хотілося б об'єднати зусилля викладачів кафедри філософії і політології, і всіх інших кафедр юридичного напрямку і створити єдиний електронний банк інформації з інтерактивних методів навчання у ДДУВС.

Курсанти 2 курсу факультету № 3 підготували тези на всеукраїнську конференцію «Актуальні проблеми вітчизняного права в дослідженнях молодих вчених»: Кліценко К. «Молодіжна злочинність в умовах сучасної України: соціологічний аналіз», Волошина Г. «Сучасні проблеми молоді сім'ї», Мазенко Н. «Престиж права в умовах суспільства, що трансформується», Гошуляк Ю. «Образ національної поліції у фокусі громадської думки».

Надзвичайно ефективним для майбутніх слідчих є складання аналітичних таблиць і їх аналіз, що дозволяє знаходити динаміку соціальних явищ. Наприклад, при аналізі причин суперечок і розбіжностей в молодих сім'ях, курсантам пропонується скласти короткий науковий звіт: чим відрізняються думки чоловіків від жінок, які основні причини, чому саме вони стали головними? Або виділити характерні риси кожного типу суспільства, при цьому слід провести їх порівняння або привести приклади суджень. Одні з них правильні, а інші неправильні – слід розібратися і розставити їх за важливістю. Слід проаналізувати статистичні дані в таблиці і скласти науковий звіт на 1-2 сторінки.

Досить продуктивною формою на семінарському занятті з теми «Соціальний контроль і девіантна поведінка особистості» є запрошення фахівців-практиків, які закінчили наш учбовий заклад. Зокрема, на семінар в гр. КП-644 був запрошений дільничний інспектор АНД ВП капітан Войченко Р.Л., який розповідав про нові форми злочинів в Україні, про особливості профілактичної роботи з повіями і бомжами. Не менш цікавою була проведена лекція – діалог з аудиторією (гр. КП-641-643) з інспектором міського відділу моніторингового і аналітичного забезпечення з лейтенантом польції Протанець А.О., яка зараз навчається на заочній формі навчання в ДДУВС. Курсанти з зацікавленням ставили змістовні запитання: «Що змінилося в країні після створення поліції? Які злочини найчастіше скоює сучасна молодь? Які спеціальні засоби має патрульний і як він повинен користуватись зброєю? Яким чином реагує поліція на різні виклики?»

Отже, дана форма роботи є особливо необхідною для молодих викладачів, тому що у ній тісно пов'язані теоретичні знання и практичний досвід фахівців.

Автор прийняв участь у соціологічному опитуванні кафедри Інженерної педагогіки Національної металургійної академії у листопаді 2016р., присвяченому дослідженню проблем впровадження інтерактивних технологій в педагогічну практику вищої школи. Здається, є сенс констатувати у даній статті найбільш значущі інтерактивні методи для ознайомлення молодими викладачами в їх подальшій роботі. Це насамперед:

1. Лекція-бесіда або «діалог з аудиторією»;
2. Робота в парах, трійках;
3. Евристична бесіда;
4. Навчання у співпраці, робота в малих групах;
5. Ігрові технології;
6. «Мозковий штурм»;
7. Дискусія;
8. Аналіз конкретної ситуації або «кейс-метод».

І на останнє, сподіваюсь, що весь досвід і арсенал учбово-виховного процесу у ВУЗі підтверджує той неперевершений факт, що ефективність сучасного викладача неможлива без використання всіх різноманітних інтерактивних методів і форм роботи з курсантами.

Література

1. Кравченко А.И. Основы социологии : Методическое пособие / А.И. Кравченко. – М. : Изд. дом «Академия», 1997. – С. 92-97.
2. Підлісний М.М. Соціологічний практикум : Навчально-наочний посібник у схемах і коментаріях. – Дніпропетровськ : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2016. – 126 с.
3. Коляда В.И., Назаренко А.Г. Введение в социологию. Краткий очерк теории и практики в конспективном изложении. – Запорожье : ЧП «АА Тандем», 2009. – С. 86-87.
4. Соціологія : Підручник / За ред. В.Г. Городяненка. – К. : ВЦ «Академія», 2008 – С. 502-505.

Сурякова М. В.

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та психології
(Університет імені Альфреда Нобеля)

САМОІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТРАВМИ У КОНТЕКСТІ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Людина, як суб'єкт життєдіяльності, має вирішувати численні «завдання на інтерпретацію», що виникають через зміни у навколишньому середовищі, а також у ній самій. Особистість повинна визначатися відносно нового, що з'являється у об'єктивній реальності, та відносно змін у суб'єктивному плані. Це передбачає відповідне інтерпретування та самоінтерпретування особистості. Найбільш суттєві особистісні зміни відбуваються саме у складних життєвих обставинах, пов'язаних з важкими рішеннями. Особливо хворобливо людина сприймає й переживає психологічну травму, яку необхідно подолати. Подолання психологічної травми потребує інтерпретації того, що відбулося, того, що відбувається з людиною в особистісному плані, інтерпретації власних думок, почуттів, дій протягом переживання травми. Саме на основі самоінтерпретації особистість може набути необхідної впевненості через усвідомлення власного ставлення до ситуації, яка стала травматичною, до самого себе. Однак не дивлячись на те, що до самоінтерпретації здатні всі люди, до цього психологічного механізму звертаються дуже неохоче, не усвідомлюючи повною мірою які саме розумові дії мають бути здійсненні, що привело б людину до подолання психологічної травми.